

בש"פ 4664/24 - מדינת ישראל נ' יוסף אל צאנע

פלילי - חוק העונשין - עבירות נשק

סדר דין פלילי - מעצרים

סדר דין פלילי - ערובה

בש"פ 4664/24 - מדינת ישראל נ' יוסף אל צאנעעליון

בש"פ 4664/24

מדינת ישראל

נגד

יוסף אל צאנע

בבית המשפט העליון

[23.06.2024]

כבוד השופט י' כשר

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (השופטת א' פינק), מיום 5.6.2024, ב-מ"ת 31365-04-24

בשם העוררת:

עו"ד ארז בן-ארויה

בשם המשיב:

עו"ד אורי בן-נתן

תאריך הישיבה:

א' בסיון התשפ"ד

החלטה

לפני ערר לפי סעיף 53(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק

המעצרים), על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (השופטת א' פינק) מיום 5.6.2024, ב-מ"ת

31365-04-24, בגדרה הורה בית המשפט על מעצרו של המשיב בפיקוח אלקטרוני בערבות ובתנאים המפורטים שם.

לאחר שמיעת טיעוני הצדדים בדיון שהתקיים בפניי ביום 7.6.2024, ובשל דחיפות העניין, הודעתי כי הנני דוחה את

הערר בכפוף לכך שסכום ההפקדה שחויב המשיב להפקיד יועמד על סך של 60,000 ש"ח חלף סך של 30,000 ש"ח

שנקבע בבית המשפט קמא, וכי הנימוקים יינתנו במועד מאוחר יותר. משכך, הגיע מועדה של ההחלטה המנומקת.

רקע והליכים קודמים

1. ביום 14.4.2024 הוגש נגד המשיב, בבית המשפט המחוזי מרכז-לוד, כתב אישום המייחס לו את העבירות הבאות:

נשיאה והובלת נשק ותחמושת, לפי סעיף 144(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק) יחד עם סעיף 29

לחוק; שיבוש הליכי משפט, לפי סעיף 244 לחוק; נהיגה ברכב ללא רישיון נהיגה בתוקף, לפי סעיף 62(1) ביחד עם

סעיף 10(א) לפקודת התעבורה [נוסח חדש]. כתב האישום האמור הוגש גם נגד נאשם נוסף (להלן: הנאשם הנוסף).

2. על פי המתואר בכתב האישום, ביום 10.3.2024 המשיב נהג ברכב, כאשר הנאשם הנוסף ישב ברכב, והשניים נשאו והובילו בצוותא נשק כשהוא טעון במחסנית ובה 28 כדורים. יוער כי בכתב האישום צוין שהנאשם הנוסף החזיק בנשק זה כארבעה חודשים קודם לאירוע. בעת הנסיעה, הבחינו הנאשמים בניידת משטרה שהתקרבה לרכבם והחלו מיד בנסיעה מהירה לאחור, עד שנחסמו על ידי קיר. אחד השוטרים הורה לנאשמים לצאת מהרכב ולהציג תעודות זהות, והשניים הציגו דרכונים. בבדיקת פרטיו של המשיב התברר שפג תוקפו של רישונו. אז, הבחין השוטר בנשק שהיה ברכב ולאחר מכן הנאשם הנוסף נטל במהירות את הנשק מהרכב והחל להימלט מהמקום בעודו אוחז בנשק, והשוטרים רדפו אחריו. בשלב זה, ניצל המשיב את המצב, על פי כתב האישום, ונמלט מהמקום. המשיב אותר על ידי המשטרה ונעצר רק בחלוף כחודש ממועד האירוע (ביום 8.4.2024). בד בבד עם הגשת כתב האישום, ביום 14.4.2024, הוגשה בקשה למעצר המשיב עד תום ההליכים נגדו (מ"ת 31365-04-24).

3. ביום 14.4.2024 נערך דיון בבקשה למעצרו של העורר עד תום ההליכים (בפני השופטתא' פינק), בגדרו טען ב"כ המשיב כנגד קיומן של ראיות לכאורה וביקש לקבוע מועד לדיון. לאחר מכן, ביום 5.5.2024, נערך דיון נוסף בבקשה, במסגרתו הסכים בא-כוח המשיב לקיומן של ראיות לכאורה לעבירות המיוחסות למשיב. יחד עם זאת, ביקש בא-כוח המשיב לבחון חלופת מעצר בעניינו של המשיב, בין היתר, באמצעות שירות המבחן. באת-כוחה של המבקשת התנגדה לבקשה זו בשל מסוכנותו של המשיב, כעולה מנסיבות העבירה וחומרתה ובשל חשש להימלטות העולה מכך שהמשיב חמק מרשויות החוק, במשך כחודש ימים, ביודעו שהינו נדרש לחקירה. לאחר שמיעת טיעוני הצדדים, קבע בית המשפט המחוזי כי: "נוכח חלקו המצומצם יותר של משיב זה והעדר כל עבר פלילי, מצאתי מקום להפנות אותו לשירות המבחן לשם בחינתה של חלופה".

4. ביום 30.5.2024 הוגש תסקיר שירות המבחן, אשר המליץ על שחרורו של המשיב לחלופת מעצר בית בבית סבו, בסמוך לבית שמש, בפיקוח בני משפחה שהוצעו על-ידי המשיב- הוריו, סביו ודודו. יצוין כי מדובר בבית קרקע גדול המצוי באזור מבודד באופן יחסי, על שטח ששייך למנזר סמוך לבית שמש. ביחס למפקחים המוצעים, שירות המבחן התרשם כי הם מכירים בסיכון הגלום בעבירה שבה מואשם המשיב ומבינים את האחריות הכרוכה בתפקידם כמפקחים ברמה המהותית. שירות המבחן העריך בתסקירו כי אומנם לא ניתן לשלול את הסיכון הנשקף מהמשיב, אך יש בחלופה המוצעת כדי לספק מענה הולם לסיכון זה.

5. ביום 2.6.2024 התקיים דיון נוסף בעניינו של המשיב (בפני השופטת א' פינק). במסגרת הדיון נחקרו המפקחים המוצעים והצדדים טענו לעניין אפשרות שחרורו של המשיב לחלופת מעצר. באת-כוחהעוררת עמדה על מעצרו של המשיב, מאחורי סורג ובריה, עד תום ההליכים נגדו, וטענה כי ישנם פערים בין הממצאים המובאים בתסקיר שירות המבחן לבין המלצת שירות המבחן. כמו כן, נטען כי לא די בגילו הצעיר של המשיב (כבן 20) ובהיעדר עבר פלילי כדי לחרוג מהכלל במקרים מעין אלו, שהוא מעצר מאחורי סורג ובריה. עוד טענה באת-כוחהעוררת כי אין די במערך הפיקוח המוצע, ובפרט בהוריו של המשיב, אשר היו מודעים להימלטותו ולא הסגירו אותו למשטרה. מנגד, בא-כוחו של המשיב טען כי צבר הנסיבות, בהן: היעדר עבר פלילי, גילו הצעיר של המשיב, חייו הנורמטיביים עד למעצרו, וכן המלצת שירות המבחן, מוביל למסקנה כי יש לשחרר את המשיב לחלופת מעצר. עוד טען כיתסקיר שירות המבחן חיובי וכי נמצא שמערך הפיקוח מיטבי.
- בתום הדיון, הורה בית המשפט המחוזי על בדיקה של מנהלת האיזוק את המקום המוצע למעצר בפיקוח אלקטרוני בעניינו של המשיב. זאת, על אף שמדובר בחריג לכלל לפיו יש להורות על מעצר מאחורי סורג ובריה במקרים מעין אלו, ועל בסיס ארבעה טעמים מרכזיים: ראשית, המשיב שימש כנהג הרכב וחלקו באירוע היה מצומצם יותר מזה של הנאשם הנוסף. שנית, המשיב בן 20, נעדר עבר פלילי והוא עצור, במשך חודשיים, לראשונה בחייו. עוד ציין בית המשפט המחוזי כי: "המשיב ניהל אורח חיים נורמטיבי עד למעצרו ובעת ביצוע העבירות היה בחופשה בישראל מלימודי הנדסה בחו"ל. יש במעצרו לראשונה בחייו כדי לשמש גורם מרתיע נגדו, ועל כך עמד שירות המבחן בתסקירו". שלישית, עולה מתסקיר שירות המבחן כי מחד גיסא, לא ניתן לשלול סיכון מהמשיב בתחום הנשק, כי המשיב ניהל קשרים בעייתיים וכי הוא מבטא עמדות בעייתיות ביחס לחוק. מאידך גיסא, שירות המבחן העריך כי המעצר וההליך המשפטי מהווים אמצעי הרתעה כלפי המשיב. עוד הודגש כי המשיב נעדר דפוסים עברייניים וכי הוא נכון לטיפול רביעית, הוצג מערך פיקוח מיטבי ואתר אשר מרוחק מהעיר לוד, בה מתגוררים הורי המשיב, וכן מצויבסביבה כפרית שבה הסיכוי להשפיע על המשיב לרעה אינו רב. בית המשפט המחוזי התרשם, באופן ישיר, ממערך הפיקוח המוצע ומיכולתו לצמצם את הסיכון הנשקף מהמשיב. כן נלקחה בחשבון העובדה כי המשיב נמלט מרשויות החוק במשך כחודש והוריו לא הסגירו אותו למשטרה בתקופה זו.
6. ביום 5.6.2024 התקיים דיון נוסף, לאחר שהתקבלה חוות דעת מטעם מנהלת האיזוק. בסופו, התקבלה החלטת בית המשפט אשר הורתה על מעצרו של המשיב בפיקוח אלקטרוני בערובות ובתנאים כדלקמן:
- א. המשיב ישהה במעצר בית מלא בבית משפחת אלצאנע בדיר אל רפאת בגבעת שמש, בפיקוח רציף של אחד מארבעה מפקחים שאושרו.
- ב. הפקדה במזומן או בערבות בנקאית בסכום של 30,000 ש"ח.
- ג. ערבות עצמית בסכום של 30,000 ש"ח.
- ד. ערבות צד ג', שתחתם על ידי כל מפקח, בסכום של 30,000 ש"ח.
- ה. איסור על יצירת כל קשר ישיר או עקיף עם מי מהמעורבים בפרשה.

ו. צו עיכוב יציאה מהארץ.

על החלטה זו הגישה העוררת את הערר שלפניי.

טענות הצדדים

7. לעמדת העוררת בכתב הערר שהגישה, שגה בית המשפט המחוזי בכך שקבע כי המקרה דנן נופל בגדר המקרים החריגים בהם יורה בית המשפט על שחרור לחלופת מעצר של נאשם העומד לדין בעבירת נשק. בעיקרם של דברים, העוררת טוענת כי העבירות המיוחסות למשיב ונסיבות ביצוען, כמו גם התחמקותו מרשויות אכיפת החוק, מעידות על מסוכנותו הגבוהה וכי לא ניתן ליתן בו אמון שיעמוד בתנאי המעצר בפיקוח. על כן, לטענתה, אין במעצר בפיקוח אלקטרוני כדי לאיין או לצמצם את מסוכנותו של המשיב. כמו כן, נטען כי שגה בית המשפט המחוזי משמצא שיש בידי המפקחים המוצעים, ביניהם הוריו של המשיב, כדי לצמצם את הסיכון הגבוה הנשקף ממנו. זאת, בשל אינדיקציות לחוסר יכולת השפעה של הוריו של המשיב עליו וכן אינדיקציות לשיתוף פעולה עם המשיב, כאשר התחמק מרשויות החוק במשך חודש ימים.

8. בדיון שנערך בפניי, ביום ו', 7.6.2024, בא-כוחה של העוררת חזר על האמור בערר והדגיש את נסיבות ביצוע העבירה ואת הימלטות המשיב. בנוסף לכך, טען כי במקרה זה, בית המשפט המחוזי לא הציג טעמים מיוחדים להחלטתו, למרות שהיה מתחייב לעשות כן, וכי הערכת שירות המבחן בגוף התסקיר לא תואמת את ההמלצה שבסופו.

בא-כוח המשיב, לעומתו, סמך את ידו על החלטות בית המשפט המחוזי והפנה למספר פסקי דין של בית משפט זה לביסוס טענתו כי יש לשחרר את המשיב למעצר בפיקוח אלקטרוני, ביניהם: בש"פ 6491/18 מדינת ישראל נ' סרסור (13.9.2018) (להלן: עניין סרסור); בש"פ 8473/19 מדינת ישראל נ' אלטלקאט (25.12.2019) (להלן: עניין אלטלקאט); בש"פ 2413/20 אלעודאתנ' מדינת ישראל (19.4.2020) (להלן: עניין אלעודאתנ'). בא-כוח המשיב הדגיש כי בצד החומרה שבמעשיו של המשיב, המדובר באדם צעיר, נעדר עבר פלילי וכי התקבל תסקיר מבחן הממליץ על חלופת המעצר.

דיון והכרעה

9. כתב האישום בעניינו של המשיב מייחס לו עבירה של נשיאה והובלת נשק ותחמושת בצוותא חדא עם הנאשם הנוסף. כידוע, עבירות נשק מקימות חזקת מסוכנות סטטוטורית לפי סעיף 21(א)(1)(ג)(2) לחוק המעצרים. הכלל לעניין עבירות נשק הוא כי בית המשפט יטה להורות על מעצר מאחורי סורג ובריח, וכי שחרור הנאשם למעצר בפיקוח אלקטרוני הוא בגדר חריג, המצריך טעמים מיוחדים (ראו: בש"פ 4930/22 חשים נ' מדינת ישראל, פסקה 19 (4.8.2022); בש"פ 6226/23 עואדה נ' מדינת ישראל, פסקה 24 (12.09.2023); עניין סרסור, פסקה 10).

10. יחד עם זאת, אף כאשר עסקינן בעבירת נשק על בית המשפט לבחון אם ניתן להשיג את תכלית המעצר בדרך אשר פוגעת בחירות הנאשם במידה פחותה (בש"פ 6469/22 אלקרעאן נ' מדינת ישראל, פסקה 7 וההפניות שם(11.10.2022))(להלן: עניין אלקרעאן)). לשם כך, בבחינת מקרים בהם הנאשם הואשם בעבירות נשק יש להידרש לנסיבות המקרה, כפי שציין השופט ח' כבוב:
- "11. [...] בבואו להכריע בסוגיית מעצרו או שחרורו של נאשם שהואשם בעבירות נשק, על בית המשפט לבחון, לצד חומרת העבירה והמסוכנות הנשקפת ממנה, גם את הנסיבות שאפפו את העבירות המפורטות בכתב האישום - האם מדובר בנאשם שנשא על גופו את כלי הנשק, האם מדובר באירוע אלימות עם מעורבים נוספים או האם מדובר בהצטיידות באמצעים נוספים שיש בהם להצביע על מסוכנות (למשל, לוחיות זיהוי גנובות או מזויפות, אפודי מגן, כלי משחית אחר וכיוצא באלה).
12. כמו כן, על בית המשפט לבחון את עברו הפלילי של נאשם; גילו; מידת הדומיננטיות שלו באירוע; את שיתוף הפעולה שלו עם רשויות החוק; הודאתו או כפירתו במיוחס לו; הרקע להחזקת הנשק; ונסיבות נוספות שיש בהן להשליך על מידת האמון שיכול בית המשפט ליתן בנאשם כזה שיקיים את תנאי השחרור באופן שיש בו כדי לאיין את מידת המסוכנות הנשקפת ממנו.
13. כמובן שעל בית המשפט לבחון גם את הסוגיה האם מדובר בנשיאה של נשק, או בשימוש בנשק. שכן, שימוש בנשק יכול להעיד על כך שמידת מסוכנותו של הנאשם כה גבוהה עד אשר הוא יתקשה לשכנע את בית המשפט ששחרורו יפיג את המסוכנות הנשקפת ממנו ויורה על שחרורו אף אם בתנאים מגבילים" (בש"פ 5986/22 אליעאן נ' מדינת ישראל(18.09.2022))(להלן: עניין אליעאן)).
11. כאשר לנסיבות המקרה דנן, שמורה חשיבות, לחומרה, לכך שעסקינן בנשק "ארוך" (רובה מסוג M16) שהיה טעון במחסנית עם 28 כדורים. לחובתו של המשיב יש לציין אף את הימלטותו מגורמי אכיפת החוק, אשר מקימה חשש להימלטות עתידית מן הדין (ראו והשוו: בש"פ 2567/18 מדינת ישראל נ' פלוני(27.3.2018)).
12. מאידך גיסא, מדובר בנאשם צעיר כבן 20, ללא עבר פלילי (הגם ששתי נסיבות אלו לא מהוות, כשלעצמן, נסיבות המצדיקות חריגה מן הכלל לפיו בעבירות נשק יהיה המעצר מאחורי סורג ובריח, ראו: בש"פ 6305/11 מדינת ישראל נ' איהאב פסקה 13 (7.9.2011); עניין אלקרעאן, פסקה 9)). נוסף על כך, ציין בית המשפט המחוזי כי המשיב ניהל אורח חיים נורמטיבי עד למעצרו, וכי במועד ביצוע העבירה לפי כתב האישום, המשיב ביקר בישראל על מנת להשלים מבחני בגרות לצורך המשך לימודי הנדסת בניין בחו"ל.

כמו כן, יצוין לזכותו של המשיב כי על פי עובדות כתב האישום המשיב נהג ברכב בו היה הנשק, והוא לא עשה בנשק כל שימוש ואף לא נשא אותו על גופו. על פי הנטען בכתב האישום, מקור הנשק היה הנאשם הנוסף והוא היה זה אשר גם נטל אותו במהירות משהבחין בו השוטרי. על כן, מידת מעורבותו של המשיב בביצוע העבירה המיוחסת לו של נשיאה והובלת נשק, פחותה ויש בכך כדי להעיד על מידת מסוכנות נמוכה ביותר.

יתר על כן, התקבל בעניינו של המשיב תסקיר אשר בעיקרו חיובי, במסגרתו צוין כי מעצרו של המשיב לראשונה בחייו וההליך המשפטי המתנהל נגדו מהווים אמצעי הרתעה עבורו. הערכת שירות המבחן היא כי מערך הפיקוח שהוצע יוכל לתת מענה הולם ולצמצם את מידת הסיכון שבשחרורו. בנוסף לכך, במהלך הדיון ביום 2.6.2024 התרשם בית המשפט המחוזי באופן ישיר מן המפקחים המוצעים וקבע כי מדובר במערך פיקוח מיטבי. זאת, בין היתר בשל האתר הייחודי בו ישבה המשיב במעצר בית מלא בפיקוח אלקטרוני, אשר לו יתרונות בולטים, בהם מרחקו הרב ממקום מגוריו של המשיב וממרכזי יישוב ככלל. אתר זה מאפשר פיקוח איכותי ויעיל, על ידי מפקחים שבית המשפט המחוזי ראה כמתאימים, למרות הקושי שעלה ביחס להוריו, אליו נתן בית המשפט המחוזי דעתו בהחלטתו.

13. בנוסף לכך, נראה כי החלטתו של בית משפט קמא מתיישבת עם החלטות מן העת האחרונה של בית משפט זה, ביניהן החלטה בעניין סרסור והחלטה בעניין אלטלקאת. בעניין סרסור, נדון מקרה בו המשיב, יחד עם שניים נוספים, קשר קשר להביא כלי נשק ותחמושת משטח הרשות הפלסטינית, והנ"ל אכן נתפסו, לפי עובדות כתב האישום, עם נשק באמתחתם. בית המשפט המחוזי הורה באותו עניין על מעצר המשיב בפיקוח אלקטרוני וערר שהוגש לבית משפט זה על-ידי המדינה נדחה. עניין אלטלקאת עסק בנאשם אשר יוחסו לו עבירות של סחר בנשק, נשיאה והובלת נשק וכן קשירת קשר לביצוע פשע. תואר בכתב האישום כי המשיב בעניין אלטלקאת נשק לשם ביצוע עסקה בו וקיבל כסף תמורתו. אף בעניין זה בית המשפט המחוזי הורה על מעצרו בפיקוח אלקטרוני - החלטה שנתרה בעינה לאחר שמיעה והכרעה בערר שהוגש לבית משפט זה. עולה כי מקרים אלו עסקו בנסיבות אשר על פניהן חמורות יותר מהנסיבות במקרה דנן. מאידך גיסא, הנאשמים שם לא נמלטו בניגוד למתואר ביחס למשיב דכאן.

באשר לחשש מהימלטות עתידית של המשיב, סבור אני כי הגדלת סכום ההפקדה וכן התרשמותו החיובית של בית המשפט קמא ממערך הפיקוח, יש בהם כדי לספק מענה הולם לחשש זה, בשלב הנוכחי (ראו והשוו לעניין אלעודאת, שם הנאשם בעבירות נשק ברח מהמשטרה ובית משפט זה הורה על החזרת התיק לבית המשפט המחוזי לשם בחינת חלופה של מעצר בפיקוח אלקטרוני).

14. בנסיבות של המקרה דנן, נראה כי גם החלטה להורות על מעצר עד לתום ההליכים מאחורי סורג ובריח וגם החלטה לשחרור לחלופת המעצר שהוצעה, הן החלטות שלדעתי לא היה מקום להתערבותי כערכאת הערר, בכפוף לשינוי כאמור בסכום ההפקדה (ראו והשוו: בש"פ 7298/20 מדינת ישראל נ' בדראן (26.10.2020)).

15. סוף דבר: נוכח כל האמור, על אף שאני סבור כי מדובר במקרה גבולי ומורכב המגלה פנים לכאן ולכאן, הגעתי למסקנה כי דינו של הערר להידחות בעיקרו. כאמור בהחלטתי מיום 7.6.2024, הסכום להפקדה יוגדל כך שיעמוד על 60,000 ש"ח חלף 30,000 ₪ שנקבעו בהחלטת בית המשפט קמא. ניתנה היום, י"ז בסיון התשפ"ד (23.6.2024).